

Kritéria hodnocení profilové části maturitní zkoušky z Českého jazyka a literatury pro školní rok 2023-2024

82-41-M/07 Modelářství a návrhářství oděvů

Profilová zkouška z Českého jazyka a literatury se skládá ze dvou částí – písemné a ústní zkoušky. Hodnocení **písemné práce tvoří 40 %** a hodnocení **ústní zkoušky 60 %** celkového hodnocení zkušebního předmětu.

A) Kritéria hodnocení písemné části maturitní zkoušky z Českého jazyka a literatury

Písemnou práci z Českého jazyka a literatury se rozumí vytvoření souvislého, myšlenkově uceleného, strukturovaného textu, ve kterém žák prokáže, že se umí vyjadřovat v souladu s jazykovými normami, funkčně nakládat s jazykovými prostředky a dokáže se orientovat v komunikační situaci nastolené v zadání písemné práce.

Žák si vybírá ze **4 tematicky různorodých zadání**, která stanoví ředitel školy. Pro všechny žáky všech oborů školy jsou zadání stejná.

Slohovými útvary zadanými u maturitní písemné práce mohou být vypravování, úvaha, osobní dopis, úřední dopis, motivační dopis, článek, zpráva, oznámení, libovolný text publicistického stylu, popis, líčení, odborný popis, popis pracovního postupu, referát, charakteristika, recenze.

Součástí zadání je název zadání, způsob zpracování zadání a popřípadě výchozí text k zadání. Součástí výchozího textu k zadání může být i obrázek nebo graf.

Role výchozího textu je uvedena ve zpracování. Pokud má výchozí text funkci inspirativní, žák ho ve své práci nemusí (ale může) zohlednit. Některá zadání jsou záměrně koncipována tak, aby žák při psaní písemné práce musel z výchozího textu vycházet, navázat na něj nebo jím svou práci ukončit.

Minimální počet slov v písemné práci je **250**, horní hranice není stanovena.

Předmětem hodnocení je pouze autorský text žáka. Text prokazatelně převzatý z jiného zdroje (např. výchozí text) se nezapočítává do celkového rozsahu písemné práce a není tedy předmětem hodnocení.

Jako jedno slovo se počítají mimo jiné:

jednoslovné předložky (s = 1 slovo, za účelem = 2 slova),

spojky,

zájmena,

citoslovce (ach ouvej = 2 slova),

zkratky a zkratková slova (JAMU = 1 slovo, Čedok = 1 slovo),

víceslovná vlastní jména a názvy (Petr Novák = 1 slovo, Žďár nad Sázavou = 1 slovo),

číslovky (5 lidí = 2 slova, pět lidí = 2 slova, sedm set dvacet korun = 2 slova),

rozepsané datum (10. října 2011 = 1 slovo, V Praze 26. října 2013 = 3 slova),
adresy (alouis@seznam.cz = 1 slovo, Máchova 20 = 1 slovo, 170 00 Praha 7 - Holešovice = 1 slovo),
složená příjmení (Česko-anglický slovník = 2 slova).

Celkový čas na volbu zadání a vypracování textu je **120 minut**.

Povolené pomůcky jsou psací potřeby (modrá nebo černá propisovací tužka – nepoužívat gumovací propisky, bělítko ani jiné korektory) a Pravidla českého pravopisu.

Záznam textu písemné práce Žák provádí ručně do záznamového archu. Na volné listy zadání si může Žák zaznamenávat osnovu, koncept i poznámky, nebudou však předmětem hodnocení.

Na počítači může psát text pouze Žák se SPU na základě doporučení z PPP.

Text musí být čitelný. V případě, že je kratší část textu nečitelná, hodnotí se toto jako chyba ve 3. kritériu. Pokud je nečitelný delší úsek textu, hodnotí se toto jako chyba v 6. kritériu.

Písemná práce je automaticky hodnocena jako **nedostatečná** v případě, že Žák nedodrží zadané téma (v 1. kritériu je hodnocen 0 body), slohový útvar (ve 2. kritériu je hodnocen 0 body) nebo minimální počet slov.

Kritéria hodnocení

K hodnocení písemné práce se používá šest kritérií, každé z nich hodnotí písemnou práci z jiného hlediska. Každé kritérium je hodnoceno 0–5 body. Celkem tedy může Žák získat 30 bodů. Minimální hranice úspěšnosti je 12 bodů.

1. **dodržení zadaného tématu** (zda a jak se text vztahuje k zadanému tématu, zpracovává toto téma);
2. **úroveň zpracování vzhledem k zadanému slohovému útvaru a komunikační situaci** (zda text odpovídá zadané komunikační situaci a nese rysy zadaného slohového útvaru);
3. **pravopis a tvarosloví** (množství a závažnost pravopisných a tvaroslovných chyb);
4. **slovní zásoba** (pestrnost a adekvátnost slovní zásoby vzhledem k zadanému slohovému útvaru a komunikační situaci);
5. **výstavba větných celků** (výstavba vět a souvětí, jejich srozumitelnost);
6. **kompozice celého textu** (logičnost uspořádání textu, členění textu, celková srozumitelnost, argumentační správnost).

Bodová pásma

Při hodnocení písemné práce se udělují body v intervalu od 0 do 5 v každém ze šesti sledovaných kritérií. Body popisují výkon Žáka v každé této oblasti.

Pro udělení 4 nebo 5 bodů platí, že výkon Žáka je v hodnocené oblasti velmi dobrý a že nevykazuje žádné závažné nedostatky. Pro udělení 5 bodů můžeme výkon označit za maximální

a nadstandardní, udělení 4 bodů znamená, že práce splňuje požadavky na dané kritérium a nedostatky se objevují ojediněle. Pásmo 3 bodů znamená, že v rámci kritéria se vyskytují nedostatky, které však nemají závažný charakter. Udělení 1 nebo 2 bodů signalizuje přítomnost závažných nedostatků. Pásmo 0 bodů označuje, že text vykazuje vysokou míru nedostatků a zároveň nedosahuje standardů požadovaných pro udělení 1 bodu.

Klasifikace písemné práce

Bodové rozpětí	Známka
30–26 bodů	Výborný
25–21 bodů	Chvalitebný
20–15 bodů	Dobry
14–12 bodů	Dostatečný
11–0 bodů	Nedostatečný

B) Kritéria hodnocení ústní části maturitní zkoušky z Českého jazyka a literatury

Předmětem ústní části zkoušky jsou praktické komunikační dovednosti a přiměřená analýza a interpretace uměleckého i neuměleckého textu, a to s využitím vědomostí a dovedností získaných v průběhu vzdělávání na střední škole.

Ze školního seznamu literárních děl si žák připraví seznam obsahující **20 titulů** dle stanovených kritérií. Vyplněný seznam odevzdá ředitelce školy nejpozději do **31. března** pro jarní zkušební období a do **30. června** pro podzimní zkušební období. Neodevdá-li žák do stanoveného data vlastní seznam literárních děl, losuje si u ústní části z celého školního seznamu literárních děl.

Kritéria pro výběr maturitních zadání k ústní zkoušce

Žák vybírá 20 literárních děl:

- světová a česká literatura do konce 18. století min. 2 literární díla
- světová a česká literatura 19. století min. 3 literární díla
- světová literatura 20. a 21. století min. 4 literární díla
- česká literatura 20. a 21. století min. 5 literárních děl

Minimálně dvěma literárními díly musí být v seznamu žáka zastoupena **proza, poezie, drama**.

Od **jednoho autora** může seznam obsahovat **maximálně 2 díla**.

U děl zahraničních autorů doporučujeme volbu konkrétního překladu konzultovat s vyučujícím českého jazyka a literatury.

Ústní zkouška se uskutečňuje formou řízeného rozhovoru s využitím pracovního listu obsahujícího úryvek nebo úryvky z konkrétního literárního díla. Součástí pracovního listu je i zadání ověřující znalosti a dovednosti žáka vztahující se k učivu o jazyce a slohu.

Bezprostředně před zahájením přípravy k ústní zkoušce si žák vylosuje číslo pracovního listu. Příprava k ústní zkoušce trvá **15 minut**, ústní zkouška trvá nejdéle **15 minut**.

Časový limit daný jednotlivým částem ústní zkoušky je následující: analýza uměleckého textu 8 minut, literárněhistorický kontext 3-4 minuty, analýza neuměleckého textu 3-4 minuty.

V jednom dni nelze losovat dvakrát pracovní list ke stejnému literárnímu dílu.

Kritéria hodnocení

1. Analýza uměleckého textu

- 1.1 - téma a motiv, časoprostor, kompoziční výstavba, literární druh a žánr
- 1.2 - vypravěč / lyrický subjekt, postavy, způsob vyprávění, typy promluv, veršová výstavba
- 1.3 - jazykové prostředky

2. Literárněhistorický kontext

3. Analýza neuměleckého textu

- 3.1 - porozumění textu, charakteristika komunikační situace
- 3.2 - funkčně stylové charakteristiky textu, jazykové prostředky

4. Výpověď v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury

Žák je hodnocen v 7 oblastech. První a třetí kritérium je rozčleněno na dílčí kritéria.

Každé kritérium, resp. dílčí kritérium je hodnoceno 0–4 body.

Žák tak může získat celkem **maximálně 28 bodů**.

Minimální **hranice úspěšnosti** je **13 bodů**.

Pokud žák získá za 1. část – Analýza uměleckého textu méně než 4 body, je u ústní zkoušky celkově hodnocen jako nedostatečný.

Bodová pásma

Při hodnocení ústní zkoušky se udělují body v intervalu 0–4 v každém ze sedmi sledovaných kritérií, případně dílčích kritérií.

Body popisují výkon žáka v každé této oblasti. U každého kritéria, popřípadě dílčího kritéria pro udělení 4 bodů platí, že výkon žáka je v hodnocené oblasti velmi dobrý a že nevykazuje žádné nedostatky. Pomoc zkoušejícího není nutná. Udělení 3 bodů znamená, že výkon žáka splňuje požadavky na dané kritérium a nedostatky se objevují ojediněle. Pomoc zkoušejícího je nutná ojediněle. Pásmo 2 bodů znamená, že v rámci kritéria se vyskytují nedostatky, které však nemají závažný charakter. Pomoc zkoušejícího je občas nutná. Udělení 1 bodu signalizuje přítomnost závažných nedostatků. Pomoc zkoušejícího je nutná. Pásmo 0 bodů označuje, že výkon žáka vysokou mírou nedostatků. Pomoc zkoušejícího je nutná ve vysoké míře.

Klasifikace ústní zkoušky

Bodové rozpětí	Známka
28–25 bodů	Výborný
24–21 bodů	Chvalitebný
20–17 bodů	Dobrý
16–13 bodů	Dostatečný
12–0 bodů	Nedostatečný

Žáci s přiznaným uzpůsobením podmínek pro konání maturitní zkoušky

PŘEHLED UZPŮSOBENÍ PODMÍNEK KONÁNÍ SPOLEČNÉ ČÁSTI MATURITNÍ ZKOUŠKY

	Skupina 1	Skupina 2	Skupina 3
Tělesné postižení (TP)	Navýšení čas. limitu o 75 %; kompenzační pomůcky .	Navýšení čas. limitu o 100 %; formální úpravy zkušební dokumentace; obsahové úpravy ve smyslu nahrazení některých úloh, možnost zápisu řešení přímo do testového sešitu; kompenzační pomůcky.	Uzpůsobení stejná jako u skupiny 2 + asistence

Zrakové postižení (ZP)	Navýšení čas. limitu o 75 %; kompenzační pomůcky	Navýšení čas. limitu o 100 %; formální úpravy zkušební dokumentace (zvětšené písmo vel. 14, 16, 20, 26 b., Braillovo písmo, elektronická verze); možnost zápisu řešení přímo do testového sešitu; obsahové úpravy (včetně nahrazení některých úloh); kompenzační pomůcky.	Uzpůsobení stejná jako u skupiny 2 + asistence
Sluchové postižení (SP)	Navýšení čas. limitu o 50 %; kompenzační pomůcky; vyloučen poslech cizího jazyka.	Navýšení čas. limitu o 100 %; formální úpravy zkušební dokumentace; možnost zápisu řešení přímo do testového sešitu; obsahové úpravy (včetně nahrazení některých úloh); kompenzační pomůcky; možnost využití služeb tlumočnicka nebo asistenta; vyloučen poslech z cizího jazyka. N – navýšení čas. limitu o 100 %; zkušební dokumentace bez úprav; kompenzační pomůcky; možnost využití služeb tlumočnicka nebo asistenta; vyloučen poslech z cizího jazyka.	Uzpůsobení stejná jako u skupiny 2 + konání modifikované zkoušky z ČJ a CJ (anglického) pro neslyšící + tlumočení českého znakového jazyka
Specifické poruchy učení (SPUO)	Navýšení čas. limitu o 25 %; kompenzační pomůcky.	Navýšení čas. limitu o 50 %; formální úpravy zkušební dokumentace; případně obsahové úpravy, možnost zápisu řešení přímo do testového sešitu; kompenzační pomůcky. N – navýšení čas. limitu o 50 %; zkušební dokumentace bez úprav; kompenzační pomůcky	Navýšení čas. limitu o 100 %; ostatní uzpůsobení stejná jako u skupiny 2 + asistence (netýká se Žáků se SPU)

Žák s přiznaným uzpůsobením podmínek pro konání maturitní zkoušky koná maturitní zkoušku za podmínek odpovídajících jeho znevýhodnění. Podle závažnosti svého znevýhodnění má právo na úpravu prostředí, navýšení časového limitu, obsahové a formální úpravy zadání, odlišnosti v hodnocení, použití kompenzačních pomůcek, tlumočení a technickou nebo speciálně pedagogickou asistenci a přepis řešení zkoušek do záznamových archů.

Hodnocení žáků s přiznaným uzpůsobením podmínek pro konání maturitní zkoušky bude probíhat v souladu s doporučením školského poradenského zařízení a s ohledem na toleranci uváděných symptomů.

Pokud v doporučení školského poradenského zařízení nejsou uvedeny konkrétní symptomy a doporučená jejich tolerance, hodnocení se v žádném kritériu nenavýšuje.

Specifické chyby tolerované u písemné práce **bez navýšení hodnocení**:

- asimilace hlásek (krezba, steska, blíský);
- vynechávání písmen, slabik;
- občasná záměna pořadí písmen, slabik;
- zbytečné přidávání písmen a slabik v rámci slov nebo přidávání slov v rámci vět;
- vynechávání nebo nepřesné přiřazování diakritických znamének (háčky, čárky, tečky apod.);
- obtíže v určování hranic slov v písmu, která spolu tvoří zvukovou jednotku;
- obtíže s celkovou grafickou úpravou písemné práce.

Navýšení hodnocení u písemné práce je možné:

1. o jeden bod ve 3. kritériu pravopis a tvarosloví, pokud je v doporučení uveden alespoň jeden z následujících symptomů:
 - problémy s aplikací gramatických pravidel do písemné podoby,
 - problémy s pravidly Českého pravopisu,
 - chyby v interpunkci.
2. o jeden bod ve 4. kritériu slovní zásoba, pokud je v doporučení uveden alespoň jeden z následujících symptomů:
 - menší slovní zásoba, opakování slov,
 - nepřesnosti v užívání slov z hlediska jejich významu.
3. o jeden bod v 5. kritériu výstavba větných celků, pokud je v doporučení uveden alespoň jeden z následujících symptomů:
 - nedostatky ve slovosledu v českém jazyce,
 - problémy ve výstavbě složitějších větných celků.
4. o jeden bod v 6. kritériu kompozice celého textu, pokud je v doporučení uveden tento symptom:
 - obtíže s kompoziční výstavbou textu.

Schváleno v Prostějově dne 6. 3. 2024

Mgr. et MgA. Vojmír Křupka v. r.